

VÝROČNÍ ZPRÁVA O ČINNOSTI TÝMU Č. 10 PRO ŽIVOTNÍ PROSTŘEDÍ ZA ROK 2018

Vedoucí týmu: Ing. Jan Valentin, Ph.D.

Tajemník týmu: Ing. Petr Svoboda

1. Poslání a charakteristika týmu

Tým č. 10 pro životní prostředí je průřezovým týmem. V rámci činnosti týmu se snažíme reflektovat zvyšující se environmentální požadavky na realizaci staveb s respektováním zásad ochrany životního prostředí, jakož i hledisek optimalizace využití přírodních zdrojů a rozvoj tomu odpovídajících technologií. Již v roce 2017 byla oddělena problematika BOZP, vytvořily se tak 2 odborné týmy (tým č. 10 pro ŽP a tým č. 11 pro BOZP). Program je možné lépe přizpůsobit členům obou odborných týmů a motivovat je k podpoře aktivit, které jsou týmy iniciovány. V roce 2018 v oblasti environmentálních problematik pokračovala velice dobrá spolupráce s rozhodujícími ministerstvy, především s MPO a MŽP, a to při přípravě vyhlášky ke zpřesnění podmínek pro využívání znovuzískané asfaltové směsi.

2. Uskutečněná jednání

V roce 2018 se neuskutečnilo žádné oficiální jednání týmu, ale někteří členové týmu, kteří se aktivně zapojili do práce přípravné skupiny k vyhlášce, se scházeli pravidelně, vyjadřovali se k návrhu věcnému záměru vyhlášky, návrhu jejího paragrafovému znění a zaslali také připomínky k definitivnímu znění vyhlášky a zúčastnili se rovněž vypořádání připomínek na MŽP.

3. Členská základna týmu

V roce 2017 byly požádáni všichni členové týmu, zda chtějí být členy týmu č. 10, týmu č. 11 nebo obou týmů. Oproti předchozím rokům je přece jen vnímána problematika týkající ŽP a BOZP členy Sdružení pro výstavbu silnic vážněji, než tomu bylo dříve, několik členů týmu se sešlo opakovaně v rámci připomínkování návrhu vyhlášky týkající se asfaltového recyklátu.

4. Související pracovní jednání

V souvislosti s činností týmu se Ing. J. Valentin, Ph.D., nebo Ing. Jiří Fiedler zúčastnili pravidelných jednání komise HS(E) při EAPA. Uskutečnilo se rovněž několik jednání pracovní skupiny MPO k připravované vyhlášce k opětovnému použití stavebních materiálů. Současně probíhal monitoring aktivit iniciovaným ÚNMZ a věnující se Katalogu pro využití stavebních a demoličních odpadů zpět do staveb. Tajemník týmu se zúčastnil jednání pracovní skupiny CEN/TC 227/WG 6, ve které je sledována činnost technických komisí zaměřených na problematiku životního prostředí (především CEN/TC 350 a 351).

5. Výsledek činnosti v roce 2018

Předpokladem úspěchu byla nutnost upravit způsoby nakládání se znovuzískanou asfaltovou směsí z vozovek. Zlepšení podmínek využívání znovuzískané asfaltové směsi by měla umožnit nová vyhláška, kterou se stanoví kritéria, při jejichž splnění je znovuzískaná asfaltová směs vedlejším produktem nebo přestává být odpadem, a kritéria, při jejichž splnění asfaltová směs vyrobená z odpadní znovuzískané asfaltové směsi přestává být odpadem.

Podle důvodové zprávy k této připravované vyhlášce je možné přistupovat ke znovuzískané asfaltové směsi režimem vedlejšího produktu nebo kritérii konce odpadu. Vychází se ze zařazení do jakostní třídy podle celkového množství polyaromatických uhlovodíků (viz tabulka 1).

Tabulka 1 Jakostní třídy znovuzískané asfaltové směsi

Celkové obsahy parametru	Jednotka	Jakostní třída			
		ZAS-T1	ZAS-T2	ZAS-T3*	ZAS-T4*
Celkové množství polyaromatických uhlovodíků (PAU)	mg/kg suš.	≤12	12 < x ≤ 25	25 < x ≤ 300	>300

Pokud je obsah benzo(a)pyrenu roven nebo vyšší než 50 mg.kg⁻¹, jedná se o nebezpečný odpad zařazený dle Katalogu odpadů jako 17 03 01 Asfaltové směsi obsahující dehet.

Tabulka 2 přílohy 1 vyhlášky pak stanovuje rozsah stanovených polyaromatických uhlovodíků, ze kterých se vychází.

Režim vedlejšího produktu pro znovuzískanou asfaltovou směs, kdy se znovuzískaná asfaltová směs (ZAS) nestane vůbec odpadem, lze uplatnit v případech, kdy se jedná o odfrézovaný asfaltový materiál nebo vybourané kry. Režim je uplatnitelný u materiálů, které mají obsah PAU do 25 mg/kg (ZAS – T1 a ZAS – T2) a při použití pro účely vymezené v § 4 (konstrukce vozovky, výroba asfaltových směsí apod.). Pak nemusí být tento materiál vůbec zařazen jako odpad. Aby mohl být aplikován režim vedlejšího produktu, musí dojít k ovzorkování ještě před vybouráním, aby bylo již při vyprodukování materiálu zřejmé, že nepředstavuje žádná rizika. Další variantou, kdy je možné uplatnit vedlejší produkt je případ, kdy nemůže dojít k žádným rizikům s ohledem na způsob využití znovuzískané asfaltové směsi. Tímto způsobem zpracování je recyklace za studena na místě.

Pokud je znovuzískaná asfaltová směs odpadem, může se uplatnit ukončení odpadového režimu pro tuto znovuzískanou asfaltovou směs. Znovuzískaná asfaltová směs může být odpadem i v případě, že splní podmínky pro vedlejší produkt nicméně osoba, která ji vybourala, se rozhodne ji zařadit jako odpad. Jako odpad musí být zařazena vždy, když nebyla ovzorkována před vybouráním nebo pokud byla ovzorkována a obsahuje více PAU než 25 mg/kg nebo se jedná o asfaltové kry s obsahem PAU do 25 mg/kg a nejsou předávány přímo na obalovnu.

Znovuzískaná asfaltová směs, která je odpadem, může být předána pouze do zařízení, které má souhlas pro nakládání s odpady. Tímto zařízením může být buď zařízení charakteru recyklačního centra, nebo obalovna.

Vyhláška tím, jak v jiných kritériích pracuje pouze se znovuzískanou směsí ZAS – T1 a ZAS – 2, dosahuje toho, že tyto materiály nebudou při předání na obalovnu v naprosté většině případů odpadem (mohou být odpadem na základě rozhodnutí původce). Oproti tomu je znovuzískaná směs ZAS – T3 při předání na obalovnu vždy odpadem (navíc pokud obsah benzo(a)pyrenu přesáhne 50 mg na kg jedná se o odpad nebezpečný). Znovuzískaná asfaltová směs ZAS – T4 vůbec nemůže být pro výrobu nové asfaltové směsi využita.

Pro přechod odpad-neodpad jsou rovněž nastavena kritéria pro asfaltovou směs, která je vyrobena ze znovuzískané asfaltové směsi, která byla až do doby předání na obalovnu odpadem.

Text vyhlášky se může ještě změnit při projednávání v mezirezortním řízení, nicméně zásadní změny, které by ovlivnily navržené zásady, již nepředpokládáme. Účinná by vyhláška mohla být v květnu nebo červnu 2019.

Návazně na vyhlášku byl v roce 2018 rovněž připraven návrh národní normy ČSN 73 6141 Požadavky na R-materiál určený do asfaltových směsí.

6. Informační zdroje a spolupráce s jinými institucemi

- 6.1. informační zdroje – např. EAPA, CEN, ÚNMZ, ČAS, MŽP, ČIŽP, MPO, Státní zdravotní ústav, výrobci materiálů.
- 6.2. spolupráce s jinými institucemi – VUT v Brně, ČVUT v Praze, a další.

7. Program činnosti na rok 2019, předpokládané termíny jednání

V nadcházejícím roce by se činnost týmu měla zaměřit na následující témata:

- jednání a konzultace s investorskými organizacemi k zavedení nového systému v klasifikaci a zkoušení znovuzískané asfaltové směsi do praxe,

- pokračování zpracování vyhlášek pro další oblasti – betony a zeminy k druhotným materiálům vznikajícím při stavbě a rekonstrukcích pozemních komunikací,
- intenzivní práce na dokončení národní normy pro R-materiál,
- sledování a informace o zkušebních úsecích, kde se aplikují buď vedlejší produkty (strusky, popílky, spalovenské škváry apod.), nebo se uplatní vysoké podíly asfaltového R-materiálu,
- informace o realizaci projektů TA ČR a MPO TRIO zaměřených na technologie šetrné k ŽP,
- sledování problematiky uplatňování zkoušek nebezpečných přísad v rámci revizí norem na výrobky pro stavbu vozovek,
- sledování a připomínkování dokumentů vznikajících v rámci činnosti EAPA a její komise HSE,
- iniciace a realizace projektů zaměřených na efektivnější využívání přírodních zdrojů,
- průběžné sledování vývoje situace v oblasti EIA,
- monitoring v oblasti zeleného zadávání a případná iniciace možného využívání tohoto moderního nástroje v podmínkách českého silničního hospodářství.

Zpracovali: Ing. Jan Valentin, Ph.D. – vedoucí týmu
Ing. Petr Svoboda – tajemník týmu

V Praze dne 6. 2. 2019